

Aspectes ètics de la intervenció en la SIC

Noemí Guillamón Cano

PID_00186921

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció.....	5
Objectius.....	6
1. Recomanacions deontològiques de la intervenció psicològica a Internet.....	7
2. Bibliografia.....	9

Introducció

En aquest últim mòdul de l'assignatura es descriuen algunes de les iniciatives que des dels col·legis oficials de psicòlegs i altres organitzacions internacionals s'estan desenvolupant a fi d'establir una sèrie de recomanacions i normes que regulin la intervenció psicològica per la xarxa.

Objectius

- 1.** Conèixer els criteris deontològics principals que guien la intervenció psicològica per la xarxa.
- 2.** Saber identificar en una intervenció per mitjà de la xarxa si es compleixen els criteris deontològics sobre les intervencions a Internet.

1. Recomanacions deontològiques de la intervenció psicològica a Internet

Com a resposta a l'evidència que els professionals de la salut van començar a introduir l'ús de la xarxa en les seves intervencions, col·legis professionals i altres organitzacions de l'àmbit sanitari han hagut d'establir mesures per a garantir que es compleixen els mínims criteris ètics consensuats per la comunitat professional. Així, s'han dissenyat protocols que regulen l'activitat professional en línia i que vetllen pel compliment dels seus preceptes a la xarxa.

Entre els més coneguts en l'àmbit de la intervenció psicològica hi ha l'APA Statement on Services by Telephone, Teleconferencing and Internet (1997) consultable des de l'adreça <http://www.apa.org/ethics/education/telephone-statement.aspx>, l'HONcode de l'Health on the Net Foundation (1997), disponible a l'adreça: <http://www.hon.ch/honcode/Pro/Catalan> i el del Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya (2001) disponible a l'adreça: <http://www.copc.org/index.php/publicacions/materials-del-copc/293-numero-13-recomanacions-i-criteris-deontologics-de-la-intervencio-psicologica-mitjancant-internet>.

També disposem de les directrius del National Institute of Clinical Excellence (NICE) a la Gran Bretanya, que avalua programes d'intervenció en línia i la seva efectivitat i eficàcia des d'una perspectiva àmplia (sanitat pública, economia, social, entre d'altres). Disponible a l'adreça: www.nice.org.uk.

Seguint Baena, Obando, Monterde, Costa i López (2007), les recomanacions deontològiques principals de la intervenció psicològica per Internet serien les següents:

- **Confidencialitat:** hi ha l'obligació de garantir els mecanismes adequats per a evitar la intromissió en les dades de l'usuari, usant, per exemple, l'encriptació. S'han d'identificar correctament el professional i les vies per a comprovar-ne la veracitat (càmera web, material gràfic, col·legis professionals, visites presencials, etc.). S'han d'explicar els diferents procediments que el professional seguirà per transmetre i emmagatzemar les dades relatives a la pràctica clínica. Cal garantir que la comunicació es durà a terme amb l'usuari i no amb una persona que es faci passar per ell. S'ha d'avisar dels límits ètics i legals de la confidencialitat pacient-psicòleg i registrar totes les bases de dades al registre oficial de bases de dades de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.
- **Consentiment informat:** el pacient està obligat a acceptar les condicions del tractament i cal tenir una còpia d'aquesta acceptació. En adults incapacitats i en menors d'edat han de ser els pares o tutors els que acceptin la

intervenció. També s'ha d'informar i demanar l'acceptació sobre el temps que es guardarà la informació i si és objecte d'investigació o no. Sempre s'hauria de tenir registrat o signat un consentiment amb la informació clara sobre la manera com es faran servir les dades.

- **Estàndards de procediment operatiu**, que inclouen indicacions sobre els aspectes següents: límits i riscos, pla de treball estandarditzat i intervals de resposta, alternatives a l'emergència, limitacions legals (territori, edat, problemàtica tractable), pràctica clínica en el marc de la capacitació professional del terapeuta, avaluació continuada dels protocols i de les estratègies utilitzades.
- **Emergències**: el professional ha d'estar prou capacitat per a detectar les emergències i tenir previstos procediments alternatius perquè les crisis siguin ateses tan aviat com sigui possible, inclosos els dies festius i els caps de setmana.
- **Qualitat**: és obligatori que les intervencions siguin efectives, que les informacions usades com a font tinguin una alta qualitat i que sigui possible contrastar-les.
- **Adhesió als tractaments** que han demostrat ser més eficaços per a cada cas, posant sempre la salut del pacient i la seva millora per sobre de qual-sevol altre objectiu.
- **Pràctica comercial**: deixar clar qui són els patrocinadors i la política dels professionals per a mantenir la independència d'actuació en relació amb aquest patrocini. Diferenciar prou la informació clínica de l'educacional i la promocional; així, s'ha de diferenciar molt clarament el que és publicitat del que és informació.
- **Seguiment estricte de les lleis** i adhesió als codis ètics de la pràctica psicològica en general o d'altres professionals de la salut.
- **Cobrament de serveis**: les tarifes s'han de cenyir a la política de preus recomanats pels col·legis professionals i garantir un sistema de cobrament fiable i segur, tal com es fa en les intervencions cara a cara que no fan servir la xarxa.

2. Bibliografia

1) Referències

Baena, A., Obando, C., Monterde, R., Costa, T., i López, R. (2007). Teletratamiento del tabaquismo. A E. Hernández i B. Gómez-Zúñiga (Coords.) *Intervención en salud en la Red. UOC Papers* [article en línia], 4. UOC. <<http://www.uoc.edu/uocpapers/4/dt/esp/baena.pdf>>

2) Lectures obligatòries

Chamarro, A. (Ed.) (2007). *Ética del psicólogo* (pp. 122-136). Barcelona: Editorial UOC.

Aquest capítol està dedicat a descriure els criteris i recomanacions deontològiques principals que els col·legis oficials de psicòlegs i organitzacions com l'American Psychological Association i Health on the Net han establert fins al moment.

Les recomanacions del Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya (2001): <<http://www.copc.org/index.php/publicacions/materials-del-copc/293-numero-13-recomanacions-i-criteris-deontologics-de-la-intervencio-psicologica-mitjancant-internet>>

Document elaborat pel Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya sobre la intervenció psicològica per mitjà de la xarxa, els pros i contres, problemes per als quals no està recomanada i criteris deontològics que tota intervenció ha de seguir.

3) Material complementari

APA Statement on Services by Telephone, Teleconferencing and Internet (1997): <<http://www.apa.org/ethics/education/telephone-statement.aspx>>

HONcode de l'Health on the Net Foundation (1997): <<http://www.hon.ch/honcode/Pro/Catalan>>

Bennett, K., Bennett, A. J., i Griffiths, K. M. (2010). Security Considerations for E-Mental Health Interventions. *Journal of Medical Internet Research*, 12(5), e61. doi:10.2196/jmir.1468

